



Project Management  
Astrid Savelberg-Ortmans  
Projectleider Stedelijke Ontwikkeling Gemeente Maastricht

BEZOEKADRES  
Mosae Forum 10  
6211 DW Maastricht

POSTADRES  
Postbus 1992  
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP  
Groepsrisicoverantwoording Retailpark  
Belvédère

DATUM  
2 oktober 2018

BIJLAGEN  
-

BEHANDELD DOOR  
JLMM (Judith) Brouwers

DOORKIESNUMMER  
043 - 350 4541

ONZE REFERENTIE

E-MAILADRES  
judith.brouwers@maastricht.nl

FAXNUMMER  
043 - 350 4141

UW REFERENTIE

## Groepsrisicoverantwoording Retailpark Belvédère

Het plan Retailpark Belvédère is gelegen binnen het invloedsgebied van diverse risicobronnen, te weten: een hoge druk aardgasleiding, de Maas en de Noorderbrug. Aangezien de planvorming leidt tot een toename van de personendichtheid binnen het plangebied zijn de externe veiligheidsrisico's nader beschouwd.

In de rapportage *Retailpark Belvédère – Onderzoek externe veiligheid tbv het bestemmingsplan* (opgesteld door Anteagroup d.d. 27 september 2018, projectnummer 254353, definitief revisie 02) (verder: rapportage *Retailpark Belvédère*) is nader onderzoek gedaan naar de externe veiligheidsrisico's van de risicobronnen, waarbij gekeken is naar:

- Plasbrandaandachtsgebieden
- Plaatsgebonden risicocontouren
- Groepsrisico

### *Plasbrandaandachtsgebieden*

Uit het onderzoek is gebleken dat het plangebied niet is gelegen binnen een plasbrand-aandachtgebied van de voornoemde risicobronnen.

### *Plaatsgebonden risicocontouren*

Het plangebied wordt doorkruist door een hoge druk aardgasleiding. In het noordelijk deel van het plangebied heeft deze leiding een PR  $10^{-6}$  contour (plaatsgebonden risicocontour). Binnen de  $10^{-6}$  – contour gelden belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkelingen; binnen de PR  $10^{-6}$ -contour mag het bestemmingsplan geen kwetsbare objecten toestaan.

De overige risicobronnen hebben geen PR  $10^{-6}$ - contour die belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkelingen opleveren

### *Groepsrisico*

Het plangebied ligt binnen het invloedsgebied van een hoge druk aardgasleiding, de Maas en de Noorderbrug waardoor een afweging in het kader van het groepsrisico noodzakelijk is. Aangezien de hoge druk aardgasleiding het plangebied doorkruist, vormt deze leiding de maatgevende risicobron.

Memo



Het maatgevende risico wordt hierbij bepaald door een fakkelbrandscenario, waarbij met name een hoog slachtofferbeeld bestaat binnen de 100% letaliteitscontour van de hoge druk aardgasleiding. Deze contour heeft een reikwijdte van 50 meter aan weerszijde van de buisleiding gemeten vanuit het hart leiding. De risico's als gevolg van het transport van gevaarlijke door de buisleiding is kwantitatief inzichtelijk gemaakt en opgenomen in de rapportage *Retailpark Belvédère*. Uit deze rapportage is gebleken dat de hoogte van het groepsrisico ter plaatse van het plangebied ruimschoots onder de oriëntatiewaarde blijft. Daarbij is aangetoond dat de planvorming niet bijdraagt aan de rekenkundige hoogte van het groepsrisico als gevolg van de buisleiding.

Gelet op de ruimtelijke scheiding is het niet noodzakelijk gebleken om de bijdrage van de planvorming op de hoogte van het groepsrisico als gevolg van de Maas kwantitatief inzichtelijk te maken. Voor de Noorderbrug is de kwantitatieve beschouwing gebaseerd op de onderzoeken in het kader van het bestemmingsplan Noorderbrug e.o. waaruit. Hieruit wordt geconcludeerd dat het groepsrisico van de weg de oriëntatiewaarde niet overschrijdt en daarnaast de planvorming niet bijdraagt aan de rekenkundige hoogte van het groepsrisico.

In de rapportage *Retailpark Belvédère* is een voorzet voor de invulling van de verantwoordingsplicht opgenomen. Één van de onderdelen van deze verantwoordingsplicht is de kwantitatieve beschouwing van de risico's zoals hiervoor samenvattend weergegeven. Ter invulling van de wettelijke adviestaak heeft ook de Brandweer Zuid-Limburg advies uitgebracht te aanzien van de verantwoordingsplicht (schrijven 28 maart 2018, kenmerk 2018.0182.0010). Het brandweeraadvies is als bijlage 2 opgenomen in de rapportage *Retailpark Belvédère*. Het advies van de regionale brandweer moet worden gezien tegen de achtergrond van de systematiek van besluitvorming die de wetgever voor ogen heeft over ruimtelijke plannen. De gemeente heeft daarin een eigen autonome besluitvormingsruimte. De integrale afweging van uiteenlopende factoren die samen het eindoordeel over plan of beschikking bepalen is de verantwoordelijkheid van de gemeentes.

Gemeente Maastricht onderschrijft de verantwoordingselementen zoals opgenomen in de rapportage *Retailpark Belvédère*<sup>1</sup>. Een deel van het plangebied is gelegen binnen de 100% letaliteitscontour van de hoge druk aardgasleiding. Zoals in de rapportage *Retailpark Belvédère* wordt aangegeven, is besloten om binnen de 100% letaliteitscontour van de hoge druk aardgasleiding geen kwetsbare objecten toegestaan voor functies die met name gericht zijn op personen die verminderd zelfredzaam zijn zoals kinderen jonger dan 12 jaar (een concreet voorbeeld van dergelijke functie is een binnenspeeltuin). Voor de 100% letaliteitscontour van de hogedruk aardgasleiding (50 meter aan weerszijde van de leiding, gemeten vanuit het hart van de hogedruk aardgasleiding) wordt de volgende planregel voorgesteld:

*Binnen de 100% letaliteitscontour van de hogedruk aardgasleiding zijn functies die met name gericht zijn op personen met een laag zelfredzaamheidsniveau, zoals kinderen jonger dan 12 jaar, niet toegestaan.*

N.B. Voorgaande planregel is met name ingegeven door een concreet verzoek om een binnenspeeltuin te vestigen binnen het Retailpark. Echter aangezien we momenteel niet alle mogelijke functies kunnen overzien, is het niet mogelijk om een limitatieve lijst met uitgesloten functies op te nemen. Derhalve worden in algemene zin functies die met name gericht zijn op personen met een laag zelfredzaamheidsniveau uitgesloten binnen de 100% letaliteitscontour van de hogedruk aardgasleiding met als niet-limitatief voorbeeld kinderen jonger dan 12 jaar.

<sup>1</sup> Het niet meenemen van alle door de Brandweer geadviseerde maatregelen betekent niet dat sprake is van een onvoldoende veilige situatie. Het advies van de brandweer is namelijk uitsluitend gebaseerd op het effect van een incident waarbij niet direct rekening gehouden wordt met de kans op een dergelijk incident. De verantwoording van het groepsrisico betreft een belangenafweging gebaseerd op het aanwezige risico, waarbij de kans dus wel meegewogen dient te worden. Bovendien dienen ook overige belangen als het aspect veiligheid meegenomen te worden, bijvoorbeeld overige milieuaspecten, en ook economische, sociale en ruimtelijke belangen.



Ten aanzien van de te treffen maatregelen waarvoor concrete planregels dienen te worden opgenomen, wordt het volgende overwogen:

- 1) Een deel van het plangebied is gelegen binnen het invloedsgebied van de hoge druk aardgasleiding. Het maatgevende risico wordt hierbij bepaald door een fakkelbrandscenario dat (hoofdzakelijk) kan ontstaan indien er graafwerkzaamheden nabij de leiding plaatsvinden. De meest effectieve maatregel voor dit scenario is een organisatorische maatregel, waarbij afstemming met Gasunie plaats vindt.
- 2) Het plangebied is vrijwel geheel gelegen binnen het invloedsgebied van de Maas waarbij rekening gehouden dient te worden met het scenario toxische wolk. Bij het scenario toxische wolk is het advies om binnen te schuilen en de ramen, deuren en ventilatiesystemen te sluiten. Om de zelfredzaamheid bij een toxische wolk te vergroten, is het derhalve noodzaak dat een aanwezige mechanische ventilatie handmatig/centraal kan worden uitgeschakeld.

Voor het gehele plangebied wordt de volgende planregel voorgesteld:

*Indien een mechanische ventilatie wordt geïnstalleerd, moet deze uitschakelbaar zijn via een op een centrale plaats aanwezige schakelaar. (Een centrale plaats is bijvoorbeeld de receptie van een gebouw).*

N.B. Het is aanbevelingswaardig om het ontruimingsplan van het gebouw uit te breiden met een paragraaf externe veiligheid waarin de omgang met externe veiligheidsscenario's staat beschreven. Onderstaand protocol is een voorbeeld van de manier waarop hieraan invulling aan kan worden gegeven. Het protocol bij een calamiteit met gevaarlijke stoffen kan er als volgt uitzien:

1. Via de omroepinstallatie eerste de BHV'ers het externe veiligheids-scenario laten starten;
2. Hierna het overige personeel instrueren;
3. Het personeel neemt positie in bij de uitgangen en blijft daar totdat de bezoekers naar de (in pandige) verzamelplaats zijn;
4. Eventueel aanwezige mechanische ventilatie wordt afgesloten (afsluiten stroomtoevoer volstaat);
5. Alle uitgangen worden gesloten, maar personen van buiten worden toegelaten. De afsluiting bij voorkeur met een visueel herkenbaar lint;
6. De bezoekers worden via de omroep verwezen naar de verzamelplaats BINNEN het bedrijf, en ontvangen daar instructies (onder andere over de calamiteit, hun veiligheid en de omgang met hun eigendommen en vervoermiddelen);
7. In afstemming met hulpdiensten kunnen nooduitgangen die in de meest ver van de brandhaard afgelegen gevel aanwezig zijn, worden geopend en gebruikt worden voor het verlaten van het gebouw richting veilige gebieden;
8. De aanwezigen verlaten in overleg met hulpdiensten het gebouw.

Voor de belemmeringenstrook (4 meter vanuit het hart van de hogedruk aardgasleiding) wordt de volgende planregel voorgesteld:

*Indien graafwerkzaamheden plaatsvinden in de belemmeringenstrook (4 meter vanuit het hart van de hogedruk aardgastransportleiding, dient Gasunie vooraf geconsulteerd te worden over de aan te houden veiligheidsmaatregelen. De door Gasunie aangegeven maatregelen moeten worden nageleefd en de gemeente Maastricht moet door de uitvoerder voorafgaand aan de graafwerkzaamheden zijn geïnformeerd over de door Gasunie gestelde eisen.*

Voor het invloedsgebied van de hogedruk aardgasleiding (70 meter vanuit het hart van de hogedruk aardgasleiding) wordt de volgende planregel voorgesteld:

*Vluchtroutes binnen de gebouwen moeten voldoen aan de vereisten van het Bouwbesluit. De capaciteit van vluchtwegen aan de, van de hogedruk aardgastransportleiding afgekeerde zijde, dient verhoogd te worden met capaciteit van vluchtwegen die richting de hogedruk aardgastransport-leidingen gaan.*



Aanvullende op voornoemde beheersmaatregelen zoals volgend uit de rapportage *Retailpark Belvédère* en het daaronder liggende brandweeraadvies, worden de volgende aanvullende voorwaarden gesteld voor de nieuw te realiseren gebouwen binnen de 100% letaliteitscontour<sup>2</sup> van de hoge druk aardgasleiding:

- 1) *Nieuw te realiseren gebouwen mogen geen ramen en deuren (exclusief doorgangen ten behoeve van laden en lossen) hebben aan de zijde van de gasleiding.*
- 2) *Bij indeling van de gebouwen dienen de niet-verblijfsruimten en de ruimten die niet toegankelijk zijn voor bezoekers/publiek aan de zijde van de gasleiding worden gesitueerd (bv opslag, personeelskantine, toiletblokken etc.). Zodoende wordt inpannige zoveel mogelijke ruimtelijke scheiding gecreëerd tussen de risicobron en de aanwezige personen.*
- 3) *Bij de invulling van het bestemmingsplan wordt aanbevolen om functies met een lage personendichtheid, voor zover mogelijk, te situeren aan de kant van de buisleiding*

Ten aanzien van de risicocommunicatie en risicobewustzijn ligt een taak bij de gemeente: risicocommunicatie naar burgers vindt plaats via [www.risicokaart.nl](http://www.risicokaart.nl) en via de ter inzage legging van het ruimtelijk plan. Daarnaast worden aanwezigen in geval van een calamiteit gewaarschuwd door het in werking stellen van het WAS als onderdeel van de algemene Rampenbestrijding. De planlocatie valt binnen het dekingsgebied van de sirenepalen.

### **Conclusie**

Het bevoegd gezag acht het groepsrisico, na het nemen van de voorgestelde maatregelen, aanvaardbaar en accepteert het restrisico.

Deze verantwoordingsplicht is opgesteld in het licht van de Nederlandse wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid. Deze wet- en regelgeving is er op gericht dat dusdanige voorzorgsmaatregelen getroffen worden dat de risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld door activiteiten met gevaarlijke stoffen tot een aanvaardbaar minimum worden beperkt. Er zal dus altijd een te accepteren restrisico bestaan.

---

<sup>2</sup> Zijnde 50 meter aan weerszijde van de buisleiding gemeten vanuit het hart van de buisleiding